NEUVOSTON PÄÄTÖS (YUTP) 2018/1788,

annettu 19 päivänä marraskuuta 2018,

pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnasta vastaavan Kaakkois-Euroopan selvitystoimiston (SEESAC) tukemiseksi Länsi-Balkanin laitonta asekauppaa koskevan alueellisen etenemissuunnitelman täytäntöönpanoa varten

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 28 artiklan 1 kohdan ja 31 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 16 päivänä joulukuuta 2005 pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman keskittymisen ja kaupan torjumista koskevan EU:n strategian, jäljempänä 'EU:n pienasestrategia', jota tarkistettiin vuonna 2018 ja jossa vahvistettiin pienaseita ja kevyitä aseita koskevien unionin toimien suuntaviivat. EU:n pienasestrategiassa todettiin, että unionin painopisteenä on tukea alueellisia aloitteita laittomien pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden torjumiseksi ja toimittaa taloudellista ja teknistä tukea alueellisille ja kansallisille organisaatioille, joiden tehtävänä on panna asianmukaiset alueelliset välineet täytäntöön. EU:n pienasestrategiassa mainittiin Balkanin alue tuen painopistealueena.

(2) Sofiassa 17 päivänä toukokuuta 2018 pidetyssä EU:n ja Länsi-Balkanin maiden huippukokouksessa EU-johtajat hyväksyivät Sofian julistuksen, johon Länsi-Balkanin kumppanit yhtyivät ja johon sisältyy sitoumus tehostaa merkittävästi operatiivista yhteistyötä kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi prioriteettialoilla, kuten ampuma-aseet, huumeet, muuttajien salakuljetus ja ihmiskauppa.

(3) Länsi-Balkanin alue on edelleen yksi unioniin suuntautuvan laittoman asekaupan lähteistä.

(4) Komissio ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja, jäljempänä 'korkea edustaja', esittivät 13 päivänä kesäkuuta 2018 Euroopan parlamentille ja neuvostolle yhteisen tiedonannon osatekijöistä laittomien ampuma-aseiden, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niiden ampumatarvikkeiden vastaisen EU:n strategian laatimiseksi, alaotsikoltaan "Aseiden turvaaminen, kansalaisten suojeleminen".

(5) Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta isännöi 10 päivänä heinäkuuta 2018 Lontoossa viidennen Länsi-Balkanin huippukokouksen, jossa hyväksyttiin alueellinen etenemissuunnitelma kestävän ratkaisun löytämiseksi pienaseiden ja kevyiden aseiden/ampuma-aseiden ja niiden ampumatarvikkeiden laittomaan hallussapitoon, väärinkäyttöön ja kauppaan Länsi-Balkanin alueella vuoteen 2024 mennessä, jäljempänä 'etenemissuunnitelma', jonka olivat laatineet Länsi-Balkanin pienaseita ja kevyitä aseita käsittelevät lautakunnat ranskalais-saksalaisen, laitonta ampuma-aseiden kauppaa Länsi-Balkanilla koskevan tuenantajakoordinaatioaloitteen puitteissa. Kyseiset lautakunnat valmistelevat etenemissuunnitelman täytäntöönpanoa koskevia toimintasuunnitelmiaan.

(6) Syyskuun 25 päivänä 2015 hyväksytyssä Yhdistyneiden kansakuntien (YK) kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelmassa vahvistettiin, että kestävää kehitystä ei voida saada aikaan ilman rauhaa ja turvallisuutta ja että aseiden laittomat siirrot ovat yksi väkivaltaa, turvattomuutta ja epäoikeudenmukaisuutta synnyttävistä tekijöistä.

(7) Kesäkuussa 2018 pidetyssä pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkien osa-alueiden ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskevan YK:n toimintaohjelman kolmannessa tarkistuskonferenssissa YK:n jäsenvaltiot sitoutuivat vahvistamaan kumppanuuksia ja yhteistyötä kaikilla tasoilla pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi sekä edistämään ja vahvistamaan rajayhteistyötä ja alueellista ja osa-alueellista koordinointia.

(8) Länsi-Balkanin kumppanien hyväksymät etenemissuunnitelman tavoitteet ovat yhdenmukaisia pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman keskittymisen ja kaupan torjumista koskevien unionin ja YK:n sisäisten toimien kanssa. Unionin olisi sen vuoksi tuettava Länsi-Balkanin aluetta etenemissuunnitelman täytäntöönpanossa.

(9) Belgradiin vuonna 2002 perustettu SEESAC toimii YK:n kehitysohjelman (UNDP) ja alueellisen yhteistyöneuvoston (RCC), joka on Kaakkois-Euroopan vakaussopimuksen seuraaja, yhteisellä valtuutuksella ja auttaa kansallisia ja alueellisia sidosryhmiä valvomaan ja vähentämään pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä ampumatarvikkeiden leviämistä ja väärinkäyttöä ja lisää näin osaltaan vakautta, turvallisuutta ja kehitystä Kaakkois- ja Itä-Euroopassa. SEESAC painottaa erityisesti sellaisten alueellisten hankkeiden kehittämistä, joilla pyritään torjumaan aseiden kulkeutumista rajojen yli.

(10) Unioni on aikaisemmin tukenut SEESACia neuvoston päätöksellä 2002/842/YUTP ([1]), jonka voimassaoloa on jatkettu ja jota on muutettu neuvoston päätöksillä 2003/807/YUTP ([2]) ja 2004/791/YUTP ([3]) sekä neuvoston päätöksellä 2010/179/YUTP ([4]), neuvoston päätöksellä 2013/730/YUTP ([5]), jonka voimassaoloa on jatkettu neuvoston päätöksellä (YUTP) 2015/2051 ([6]), ja neuvoston päätöksellä (YUTP) 2016/2356 ([7]).

Päätöksen (YUTP) 2016/2356 nojalla tehdyn sopimuksen voimassaolo päättyy 29 päivänä joulukuuta 2019.

(11) Unioni katsoo SEESACin olevan ensisijainen täytäntöönpanokumppani etenemissuunnitelman täytäntöönpanemiseksi Länsi-Balkanilla, koska sillä on todistettavasti kokemusta ja vakiintunut yhteysverkosto, vakiintunut työn laatu ja kokemus koordinointiroolista etenemissuunnitelman laatimisessa.

(12) Tällä unionin toimella olisi lisäksi tuettava laittoman asekaupan torjumista Moldovan tasavallassa, Ukrainassa ja Valko-Venäjällä,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Ampuma-aseiden, pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan torjumiseksi Länsi-Balkanin alueella ja sen riskin vähentämiseksi, että unioniin saapuu laittomia aseita Länsi-Balkanin alueelta, unioni tukee Länsi-Balkanin kumppaneita pantaessa täytäntöön alueellinen etenemissuunnitelma kestävän ratkaisun löytämiseksi pienaseiden ja kevyiden aseiden/ampuma-aseiden ja niiden ampumatarvikkeiden laittomaan hallussapitoon, väärinkäyttöön ja kauppaan Länsi-Balkanin alueella vuoteen 2024 mennessä ja jatkaa Länsi-Balkanin kumppanien tukemista etenemissuunnitelmassa asetettujen seuraavien tavoitteiden saavuttamisessa ([8]):

1) Varmistetaan vuoteen 2023 mennessä, että asevalvontalainsäädäntö on säädetty ja että se on täysin yhdenmukaistettu EU:n sääntelykehyksen ja muiden asiaankuuluvien kansainvälisten velvoitteiden kanssa ja standardoitu koko alueella.

2) Varmistetaan vuoteen 2024 mennessä, että asevalvontaa koskevat politiikat ja käytännöt Länsi-Balkanilla perustuvat näyttöön ja tiedusteluun.

3) Vähennetään vuoteen 2024 mennessä merkittävästi ampuma-aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laittomia virtoja Länsi-Balkanille, alueen sisällä ja sieltä eteenpäin.

4) Vähennetään vuoteen 2024 mennessä merkittävästi ampuma-aseiden tarjontaa, kysyntää ja väärinkäyttöä lisäämällä tietoisuutta, koulutusta, tiedotusta ja vaikuttamista.

([1]) Neuvoston päätös 2002/842/YUTP, tehty 21 päivänä lokakuuta 2002, Euroopan unionin osallistumisesta käsiaseiden ja kevyiden aseiden epävakauttavan keskittymisen ja leviämisen torjumiseen hyväksytyn yhteisen toiminnan 2002/589/YUTP täytäntöönpanosta Kaakkois-Euroopassa (EYVL L 289, 26.10.2002, s. 1).

([2]) Neuvoston päätös 2003/807/YUTP, tehty 17 päivänä marraskuuta 2003, Euroopan unionin osallistumisesta käsiaseiden ja kevyiden aseiden epävakauttavan keskittymisen ja leviämisen torjumiseen hyväksytyn yhteisen toiminnan 2002/589/YUTP täytäntöönpanosta Kaakkois-Euroopassa tehdyn päätöksen 2002/842/YUTP muuttamisesta ja sen voimassaolon jatkamisesta (EUVL L 302, 20.11.2003, s. 39).

([3]) Neuvoston päätös 2004/791/YUTP, tehty 22 päivänä marraskuuta 2004, Euroopan unionin osallistumisesta käsiaseiden ja kevyiden aseiden epävakauttavan keskittymisen ja leviämisen torjumiseen hyväksytyn yhteisen toiminnan 2002/589/YUTP täytäntöönpanosta Kaakkois-Euroopassa tehdyn päätöksen 2002/842/YUTP voimassaolon jatkamisesta ja päätöksen muuttamisesta (EUVL L 348, 24.11.2004, s. 46).

([4]) Neuvoston päätös 2010/179/YUTP, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2010, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman keskittymisen ja kaupan torjumista koskevan EU:n strategian mukaisten SEESACin asevalvontatoimien tukemisesta Länsi-Balkanin alueella (EUVL L 80, 26.3.2010, s. 48).

([5]) Neuvoston päätös 2013/730/YUTP, annettu 9 päivänä joulukuuta 2013, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman keskittymisen ja kaupan torjumista koskevan EU:n strategian mukaisten SEESACin aseriisunta- ja asevalvontatoimien tukemisesta Kaakkois-Euroopassa (EUVL L 332, 11.12.2013, s. 19).

([6]) Neuvoston päätös (YUTP) 2015/2051, annettu 16 päivänä marraskuuta 2015, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman keskittymisen ja kaupan torjumista koskevan EU:n strategian mukaisten SEESACin aseriisunta- ja asevalvontatoimien tukemisesta Kaakkois-Euroopassa annetun päätöksen 2013/730/YUTP muuttamisesta (EUVL L 300, 17.11.2015, s. 19).

([7]) Neuvoston päätös (YUTP) 2016/2356, annettu 19 päivänä joulukuuta 2016, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman keskittymisen ja kaupan torjumista koskevan EU:n strategian mukaisten SEESACin aseriisunta- ja asevalvontatoimien tukemisesta Kaakkois-Euroopassa (EUVL L 348, 21.12.2016, s. 60).

([8]) http://www.seesac.org/f/docs/News-SALW/Roadmap-for-sustainable-solution.pdf

5) Vähennetään vuoteen 2024 mennessä huomattavasti laittomasti hallussa pidettyjen ampuma-aseiden arvioitua määrää Länsi-Balkanilla.

6) Vähennetään järjestelmällisesti ylijäämää ja tuhotaan takavarikoituja pienaseita ja kevyitä aseita ja ampumatarvikkeita.

7) Vähennetään merkittävästi riskiä ampuma-aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden leviämiseen ja kulkeutumiseen vääriin käsiin.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen päämäärien lisäksi tällä unionin toimella tuetaan laittoman asekaupan torjumista Moldovan tasavallassa, Ukrainassa ja Valko-Venäjällä.

3. Jotta 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut päämäärät saavutettaisiin, unioni toteuttaa tällä päätöksellä seuraavia toimia:

a) tuetaan kestävän ratkaisun löytämiseksi pienaseiden ja kevyiden aseiden/ampuma-aseiden ja niiden ampumatarvikkeiden laittomaan hallussapitoon, väärinkäyttöön ja kauppaan Länsi-Balkanin alueella tehdyn etenemissuunnitelman täytäntöönpanon koordinointia ja seurantaa;

b) tuetaan Länsi-Balkanin viranomaisia niiden asevalvontalainsäädännön täydessä yhdenmukaistamisessa unionin sääntelykehyksen ja muiden asiaankuuluvien kansainvälisten velvoitteiden kanssa; ja

c) tuetaan laittoman asekaupan torjumista Länsi-Balkanilla, Moldovan tasavallassa, Ukrainassa ja Valko-Venäjällä valmiuksien arvioinneilla ja teknisellä tuella lainvalvonta- ja rajapoliisiviranomaisille.

4. Hankkeen maantieteellinen soveltamisala on Länsi-Balkanin alue, ja sen suoria edunsaajia ovat Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Kosovo *, Montenegro, Serbia ja entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia. Lisäksi hankkeella pyritään jatkamaan tukea Moldovan tasavallalle, Ukrainalle ja Valko-Venäjälle, joilla on vastaavia haasteita pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnassa, siirtämällä Länsi-Balkanilta saatua tietämystä ja saatuja kokemuksia sekä Länsi-Balkanilla vuodesta 2001 lähtien kehitettyjä parhaita käytäntöjä.

5. Tästä päätöksestä seuraavat toimet rakentuvat aiempien SEESACia tukevien neuvoston päätösten tulosten luomalle pohjalle.

6. Yksityiskohtainen kuvaus mainitusta hankkeesta esitetään tämän päätöksen liitteessä.

2 artikla

1. Korkea edustaja vastaa tämän päätöksen täytäntöönpanosta.

2. SEESAC toteuttaa 1 artiklassa tarkoitetun hankkeen teknisen täytäntöönpanon ja koordinoi tarvittaessa Euroopan monialaisen rikosuhkien torjuntafoorumin (EMPACT) ampuma-aseita koskevan ensisijaisen toiminta-alan toimien vetäjän kanssa.

3. SEESAC suorittaa tehtävänsä korkean edustajan alaisuudessa. Tätä tarkoitusta varten korkea edustaja sopii tarvittavista järjestelyistä SEESACin puolesta toimivan UNDP:n kanssa.

3 artikla

1. Rahoitusohje 1 artiklassa tarkoitetun unionin rahoittaman hankkeen toteuttamiseksi on 4 002 587,52 euroa.

2. Edellä 1 kohdassa vahvistetulla ohjeellisella määrällä rahoitettavia menoja hallinnoidaan unionin talousarvioon sovellettavien menettelyjen ja sääntöjen mukaisesti.

3. Komissio valvoo 2 kohdassa tarkoitettujen menojen asianmukaista hallinnointia. Se tekee tätä varten UNDP:n, joka toimii SEESACin puolesta, kanssa tarvittavan sopimuksen. Sopimuksessa määrätään, että SEESACin on varmistettava unionin osuuden näkyvyys sen suuruuden mukaisesti.

4. Komissio pyrkii tekemään 3 kohdassa tarkoitetun sopimuksen mahdollisimman pian tämän päätöksen voimaantulon jälkeen. Se ilmoittaa neuvostolle prosessissa mahdollisesti ilmenevistä vaikeuksista ja sopimuksen tekopäivästä.

---

* Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

4 artikla

1. Korkea edustaja raportoi neuvostolle tämän päätöksen täytäntöönpanosta SEESACin säännöllisesti neljännesvuosittain laatimien raporttien perusteella. Nämä raportit ovat perustana neuvoston suorittamalle arvioinnille.

2. Komissio raportoi 1 artiklassa tarkoitetun hankkeen rahoitusnäkökohdista.

5 artikla

1. Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

2. Tämän päätöksen voimassaolo päättyy 36 kuukauden kuluttua päivästä, jona 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu sopimus tehdään. Tämän päätöksen voimassaolo päättyy kuitenkin kuuden kuukauden kuluttua sen voimaantulosta, jos mitään sopimusta ei ole tuon ajan kuluessa tehty.

Tehty Brysselissä 19 päivänä marraskuuta 2018.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

F. MOGHERINI

LIITE

UNIONIN OSUUS PIENASEIDEN JA KEVYIDEN ASEIDEN VALVONTATOIMIA LÄNSI-BALKANILLA KOSKEVASSA SEESACIN HANKKEESSA, JOLLA PANNAAN TÄYTÄNTÖÖN ALUEELLINEN ETENEMISSUUNNITELMA KESTÄVÄN RATKAISUN LÖYTÄMISEKSI PIENASEIDEN JA KEVYIDEN ASEIDEN/AMPUMA-ASEIDEN JA NIIDEN AMPUMATARVIKKEIDEN LAITTOMAAN HALLUSSAPITOON, VÄÄRINKÄYTTÖÖN JA KAUPPAAN LÄNSI-BALKANIN ALUEELLA

1. **Johdanto ja tavoitteet**

Kaakkois-Eurooppa on edelleen huolta aiheuttava alue ja huomattava haaste pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman keskittymisen ja kaupan torjumista koskevassa EU:n strategiassa, jäljempänä 'EU:n pienasestrategia'. Vaikka viime vuosina on saatu aikaan merkittävää edistystä, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä ampumatarvikkeiden keskittyminen, epäasianmukaiset varastointiolosuhteet, laiton hallussapito sekä päätöksenteko ja riittämätön täytäntöönpanokyky yhdessä hauraiden poliittisten järjestelmien kanssa heikentävät yhä pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontatoimien tehokkuutta. Jotta voidaan varmistaa jatkuva edistys, turvata saadut tulokset ja valmistella pohjaa pitkän aikavälin kestävälle ratkaisulle, johon kuuluu täysi yhdenmukaistaminen unionin lainsäädäntö- ja sääntelykehyksen kanssa ja kansainvälisten standardien noudattaminen, tuen jatkaminen pienaseiden ja kevyiden aseiden Kaakkois-Eurooppaan tai sieltä pois suuntautuvan laittoman kaupan ja leviämisen aiheuttaman uhan torjumiseksi on olennainen osa EU:n pienasestrategian tavoitteiden saavuttamiseksi toteutettavia unionin toimia.

Alueellinen etenemissuunnitelma kestävän ratkaisun löytämiseksi pienaseiden ja kevyiden aseiden/ampuma-aseiden ja niiden ampumatarvikkeiden laittomaan hallussapitoon, väärinkäyttöön ja kauppaan Länsi-Balkanin alueella vuoteen 2024 mennessä, jäljempänä 'etenemissuunnitelma', laadittiin jäljellä oleviin pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnan haasteisiin vastaamiseksi ja vahvistamaan Länsi-Balkanin alueen sitoutumista ampuma-aseiden laittoman kaupan ja väärinkäytön torjumiseen; etenemissuunnitelman laativat Länsi-Balkanin pienaseita ja kevyitä aseita käsittelevät lautakunnat 29. toukokuuta 2018 Tiranassa kuulemismenettelyn jälkeen, johon osallistuivat asiaankuuluvat instituutiot ja kansainväliset järjestöt. Etenemissuunnitelma vahvistettiin Lontoossa 9. heinäkuuta 2018 Länsi-Balkanin huippukokouksen yhteydessä. Etenemissuunnitelmassa visioidaan Länsi-Balkania nykyistä turvallisempana alueena, joka on turvallisuuden viejä ja jossa kokonaisvaltaiset ja kestävät unionin ja muiden kansainvälisten standardien kanssa täysin yhdenmukaistetut valvontamekanismit ovat käytössä ampuma-aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laittoman hallussapidon, väärinkäytön ja kaupan tunnistamiseksi, ehkäisemiseksi ja valvomiseksi ja niistä syytteeseen asettamiseksi. Etenemissuunnitelmaa on kehitetty ohjaavaksi asiakirjaksi, jossa esitetään sovitut suorituskyvyn tasot ja hahmotellaan strategisella, poliittisella ja operatiivisella tasolla tarvittava edunsaajien sitoutuminen, ja se pohjautuu Länsi-Balkanin viranomaisten poliittiseen sitoutumiseen YK:n ja unionin asevalvontasitoumuksiin ja strategisiin asiakirjoihin.

Pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnasta vastaava Kaakkois-Euroopan selvitystoimisto (SEESAC) pienaseiden ja kevyiden aseiden leviämisen torjuntaa koskevan alueellisen täytäntöönpanosuunnitelman täytäntöönpanoelimenä tuki etenemissuunnitelman laatimista sekä koordinoi ja tukee sen täytäntöönpanoa. Näin ollen tällä toimella vahvistetaan pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnan tukea, jota on annettu neuvoston päätöksillä 2010/179/YUTP, 2013/730/YUTP ja (YUTP) 2016/2356. Toimella edistetään entisestään menettelyjä ja toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen kestävän pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnan saavuttamiseksi Länsi-Balkanilla.

Tällä toimella a) tuetaan etenemissuunnitelman täytäntöönpanon koordinointia, b) tuetaan pienaseita ja kevyitä aseita/ampuma-aseita koskevan lainsäädäntö- ja sääntelykehyksen yhteensovittamista unionin lainsäädäntö- ja sääntelykehyksen kanssa, ja c) tehdään mahdolliseksi selkeän käsityksen muodostaminen nykyisistä puutteista ja tarpeista, jotta laittoman ampuma-aseiden kaupan rajatylittäviä havaitsemisvalmiuksia voitaisiin edelleen parantaa hyödyntämällä Kaakkois-Euroopan ampuma-aseita koskevien yhteyspisteiden perustamista. Toimella myös varmistetaan parempi kokonaiskuva nykytilanteesta ja tunnistetaan kohteita valmiuksien tukemiselle pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman leviämisen ja kaupan ehkäisemiseksi Ukrainassa ja Valko-Venäjällä; työ perustuu päätöksellä (YUTP) 2016/2356 annettuun apuun ja se tukee pienaseiden ja kevyiden aseiden laittomasta kaupasta ja kertymisestä aiheutuvan uhan pienentämistä Kaakkois-Euroopassa (SEESAC IV). Tämän toimen täytäntöönpanolla täydennetään päätöksen (YUTP) 2016/2356 mukaisia toimia ja näin voidaan lisätä vaikuttavuutta torjuttaessa laitonta ampuma-aseiden kauppaa. Tällä varmistetaan ampuma-aseiden laitonta kauppaa koskevien muiden toimien ja aloitteiden koordinointi alueella, jotta voidaan hyödyntää synergioita, vahvistaa yhteentoimivuutta ja välttää toimien päällekkäisyyttä ([1]).

Hankkeen yleisenä tavoitteena on edesauttaa eurooppalaista ja globaalia rauhaa ja turvallisuutta torjumalla uhkaa, jonka pienaseiden ja kevyiden aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden keskittyminen Kaakkois-Eurooppaan ja sinne tai sieltä pois suuntautuva laiton kauppa aiheuttavat. Samalla hankkeella vahvistetaan

([1]) EU:n ja Kaakkois-Euroopan alueen välinen ampuma-aseiden laitonta kauppaa koskeva toimintasuunnitelma 2015–2019; Neuvoston päätelmät järjestäytynyttä ja vakavaa kansainvälistä rikollisuutta koskevan EU:n toimintapoliittisen syklin 2018–2021 toteuttamisesta – EMPACT ampuma-aseet.

alueellista vakautta, koska työ tehdään alueellisen yhteistyöneuvoston (RCC) puitteissa ja yhteistyössä muiden asiaankuuluvien kansainvälisten kumppaneiden ja aloitteiden kanssa.

Hanke edistää suoraan EU:n turvallisuusstrategian, EU:n pienasestrategian, ampuma-aseita koskevan EU:n strategian, EU:n ja Kaakkois-Euroopan alueen välisen ampuma-aseiden laitonta kauppaa koskevan toimintasuunnitelman 2015–2019, jäljempänä 'vuosien 2015–2019 toimintasuunnitelma', järjestäytynyttä ja vakavaa kansainvälistä rikollisuutta koskevan EU:n toimintapoliittisen syklin, mukaan lukien Euroopan monialaisen rikosuhkien torjunta-foorumin (EMPACT) ampuma-aseita koskevan ensisijaisen toiminta-alan toimet, asekauppasopimuksen, pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkien osa-alueiden ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskevan YK:n toimintaohjelman, kansainvälisen jäljittämisvälineen, YK:n ampuma-asepöytäkirjan ja YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 (2000) täytäntöönpanoa, ja se lisää erityisesti alueellista yhteistyötä pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden leviämisen aiheuttaman uhan torjunnassa. Hankkeen tulokset vaikuttavat suoraan myös rauhanomaisia ja oikeudenmukaisia yhteiskuntia koskevan, YK:n kestävän kehityksen tavoitteen 16 toteutumiseen, erityisesti alatavoitteen 16.1 osalta (pyrkimys vähentää merkittävästi kaikkia väkivallan muotoja ja niihin liittyviä kuolemantapauksia kaikkialla) ja alatavoitteen 16.4 osalta (pyrkimys vähentää merkittävästi aseiden laittomia siirtoja). Lisäksi hankkeella täydennetään komission toimintasuunnitelmaa ampuma-aseiden ja räjähteiden laittoman kaupan torjumiseksi unionissa.

Hankkeella toteutetaan erityisesti seuraavat toimet:

— koordinoidaan ja seurataan kestävän ratkaisun löytämiseksi pienaseiden ja kevyiden aseiden/ampuma-aseiden ja niiden ampumatarvikkeiden laittomaan hallussapitoon, väärinkäyttöön ja kauppaan Länsi-Balkanin alueella tehdyn etenemissuunnitelman täytäntöönpanoa;

— tuetaan Länsi-Balkanin viranomaisia niiden asevalvontalainsäädännön täydessä yhdenmukaistamisessa unionin sääntelykehyksen ja muiden asiaankuuluvien kansainvälisten velvoitteiden kanssa; ja

— tuetaan laittoman asekaupan torjumista Länsi-Balkanilla, Moldovan tasavallassa, Ukrainassa ja Valko-Venäjällä valmiuksien arvioinneilla ja teknisellä tuella lainvalvonta- ja rajapoliisiviranomaisille.

Tämä jatkohanke perustuu päätösten 2013/730/YUTP ja (YUTP) 2016/2356 onnistuneeseen täytäntöönpanoon, ja EU:n pienasestrategian mukaisesti sillä pyritään entisestään vahvistamaan kumppanien valvontajärjestelmiä ja tukemaan edelleen monenvälisyyttä vahvistamalla vakiintuneita alueellisia mekanismeja, joilla torjutaan pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden tarjontaa ja epävakautta aiheuttavaa leviämistä. Lisäksi hankkeella pyritään laajempaan alueelliseen ulottuvuuteen tietämyksen siirtoon tähtäävillä kohdennetuilla toimilla, jotta varmistettaisiin Kaakkois-Euroopan instituutioiden kehittämien valmiuksien jakaminen mahdollisten muiden huolta aiheuttavien maantieteellisten alueiden kanssa.

2. **Täytäntöönpanevan järjestön valinta ja koordinointi muiden asiaankuuluvien rahoitusaloitteiden kanssa**

SEESAC on YK:n kehitysohjelman (UNDP) ja RCC:n yhteinen aloite ja toimii yhteyspisteenä pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin liittyvissä toimissa Kaakkois-Euroopassa. SEESAC on pienaseiden ja kevyiden aseiden leviämisen torjuntaa koskevan alueellisen täytäntöönpanosuunnitelman täytäntöönpanoelimenä työskennellyt vuodesta 2002 kansallisten ja kansainvälisten sidosryhmien kanssa Kaakkois-Euroopassa kokonaisvaltaisen lähestymistavan panemiseksi täytäntöön pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnassa toteuttamalla useita erilaisia toimia: strategisen ja operatiivisen alueellisen yhteistyön edistäminen, instituutioiden politiikan kehittämisen ja valmiuksien parantamisen tukeminen, valistuskampanjat sekä pienaseiden ja kevyiden aseiden keruukampanjat, varastojen hallinnointi, ylijäämien vähentäminen, merkitsemiseen ja jäljittämiseen liittyvien voimavarojen parantaminen sekä tehostettu asevientivalvonta. SEESAC on tällä tavoin hankkinut ainutlaatuiset valmiudet ja kokemuksen toteuttaa monien sidosryhmien kanssa alueellisia toimia, joissa otetaan huomioon alueen kumppanien yhteinen poliittinen ja taloudellinen tausta; näin se varmistaa kansallisen ja alueellisen vastuunottamisen sekä toimiensa pitkän aikavälin kestävyyden ja vahvistanut asemansa tärkeimpänä alueellisena toimijana pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnan alalla.

SEESAC pitää edelleen yllä kahden- ja monenvälisiä viestintäkanavia kaikkien asiaankuuluvien toimijoiden ja järjestöjen kanssa. Tässä yhteydessä SEESAC toimii edelleen myös pienaseiden ja kevyiden aseiden Kaakkois-Euroopan alueellisen ohjausryhmän sihteeristönä. Lisäksi SEESAC toimii varastojen vähentämisen alueellista lähestymistapaa (RASR) koskevan aloitteen sihteeristönä. SEESAC on myös osa pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä miinatyön koordinaatiokokouksia, jotka ovat pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontatoimien epävirallinen koordinaatiomekanismi, jossa ovat mukana Nato, unioni, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö (Etyj) ja SEESAC. SEESAC osallistuu säännöllisesti asiaankuuluviin alueellisiin foorumeihin. SEESAC pitää edelleen yllä laajaa virallisten ja epävirallisten kumppanuuksien verkostoa erilaisten järjestöjen, kuten asevalvonnan todentamista ja

täytäntöönpanoa avustavan alueellisen keskuksen (RACVIAC – Centre for Security Cooperation) ja Etyjin turvallisuusyhteistyöfoorumin, kanssa. Säännöllisiä koordinointikokouksia sekä tiedonvaihtoa muiden YK:n järjestöjen, kuten UNODCin ja UNODAn, kanssa järjestetään muun muassa pienaseiden alalla toteutettavan YK:n koordinointitoiminnan (CASA) välityksellä. Näin ollen SEESAC toimii alueellisena keskuksena ja yhteyspisteenä, jossa käsitellään useita erilaisia turvallisuusalan uudistukseen liittyviä asioita ja keskitytään erityisesti pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaan ja varastojen hallinnointiin. SEESAC on tiiviissä yhteydessä ja tukee asiaankuuluvia unionin instituutioita kaakkoiseurooppalaisten vastapuoltensa tehokkaammassa tavoittamisessa; pääasiallisesti SEESAC toimii komission muuttoliike- ja sisäasioiden pääosaston ja Europolin sekä unionin johtamien aloitteiden kuten EMPACTin ampuma-aseita koskevan ensisijaisen toiminta-alan toimien ja Euroopan ampuma-aseiden asiantuntijatyöryhmän (EFE) kanssa.

SEESACin toimipaikka on Belgradissa, mutta se toimii tällä hetkellä kaikkialla Kaakkois-Euroopassa toteuttaen toimia Albaniassa, Bosnia ja Hertsegovinassa, Kosovossa, Montenegrossa, Serbiassa, entisessä Jugoslavian tasavallassa Makedoniassa ja Moldovan tasavallassa sekä toteuttaa rajallisia tukitoimia Ukrainassa ja Valko-Venäjällä. Aikaisemmin SEESAC toimi myös Bulgariassa, Kroatiassa ja Romaniassa. Alueellinen vastuunotto taataan RCC:n sekä pienaseiden ja kevyiden aseiden alueellisen ohjausryhmän kautta, jossa kaikkien Kaakkois-Euroopan kumppanien edustajat antavat SEESACin toiminnalle strategista ohjausta ja esittävät aloitteita ja pyyntöjä.

SEESAC on ollut edelläkävijänä luomassa toimintatapaa, joka perustuu yhteisten ongelmien ratkaisemiseen alueellisten aloitteiden avulla ja jolla on saatu aikaan vaikuttavia tuloksia Kaakkois-Euroopassa, koska ratkaisevan tärkeän tiedonjaon ja sen mukanaan tuoman terveellisen alueellisen kilpailun lisäksi toimintatavan avulla myös saavutetaan johdonmukaisia ja helposti mitattavissa olevia kansallisen ja alueellisen tason tuloksia kokonaisvaltaisen täytäntöönpanomenettelyn kautta. Vuotuisten alueellisen ohjausryhmän kokousten järjestäminen ja SEESACin osallistuminen kaikkiin asiaankuuluviin prosesseihin ja aloitteisiin mahdollistaa oikea-aikaisen ja avoimen tiedonvaihdon, vankan tilannetietoisuuden ja tarvittavan kaukokatseisuuden, joilla varmistetaan täytäntöönpano, jossa ei ole päällekkäisyyksiä ja jossa otetaan huomioon hallitusten ja alueiden nykyiset tarpeet ja kehityssuuntaukset.

SEESAC perustaa kaiken toimintansa vastapuolten ilmaisemiin tarpeisiin ja kerättyihin perustietoihin ja varmistaa toiminnan ennakkoehtona, että kansalliset sidosryhmät antavat hyväksyntänsä ja poliittisen tukensa. Tämän lisäksi kaikkia pyrkimyksiä ohjaa unionin johtamien prosessien sekä unionin standardien ja kriteerien täyttämisen tukeminen. SEESACin aikaisemmin toteuttamissa unionin rahoittamissa hankkeissa suunnitellut toimet onnistuivat erittäin hyvin ja tuottivat kestäviä hanketuloksia kehittäen ja edistäen kumppanien vastuuottoa sen hankkeista ja toimista ja edistäen alueellista koordinointia, kokemusta ja parhaiden käytäntöjen jakamista sekä alueellista tutkimusta. SEESACin asiantuntemus pienaseiden ja kevyiden aseiden alalla ja perusteellinen tietämys alueellisista asioista sekä sen asiaankuuluvat sidosryhmät tekevät siitä tämän toiminnan osalta kaikkein sopivimman täytäntöönpanokumppanin.

Hankkeella myös täydennetään nykyisiä kansallisia ja alueellisia toimia mahdollisimman suureen yhteisvaikutukseen pyrkien. SEESAC työskentelee yhdessä seuraavien kansainvälisten tukitoimien kanssa:

— Bosnia ja Hertsegovinassa:

  — Unionin hanke, joka koskee varastojen hallintaa, teknistä tukea ja ampumatarvikkeiden ylijäämän pienentämistä (EU STAR -hanke), jota rahoitetaan unionin vakautta ja rauhaa edistävän välineen lyhyen aikavälin osasta ja jonka toteuttaa UNDP:n toimisto Sarajevossa; EU STAR -hanke perustuu tuloksiin ja kokemuksiin, jotka saatiin EXPLODE-hankkeesta, jonka unioni rahoitti ja UNDP toteutti huhtikuun 2013 ja marraskuun 2016 välisenä aikana kestävän varastojen hallintajärjestelmän luomisen tukemisen jatkamiseksi Bosnia ja Hertsegovinassa.

  — Saksan ulkoasianministeriön rahoittama laittoman asekaupan torjumiseen keskittyvä hanke (CIAT-hanke), jolla avustetaan Bosnia ja Hertsegovinan rajapoliisia sekä maan turvallisuusministeriötä kehittämään valmiuttaan tunnistaa, ehkäistä ja torjua ampuma-aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laitonta kauppaa Bosnia ja Hertsegovinasta sekä sen kautta.

  — Bosnia ja Hertsegovinan puolustusministeriön ja EUFOR Althea -operaation koordinoimien kansainvälisten toimijoiden käyttöön ottama koordinointimekanismi toimien jatkuvan täydentävyyden varmistamiseksi niiden kansainvälisen yhteisön käynnissä olevien toimien kanssa, joilla käsitellään Bosnia ja Hertsegovinan puolustusministeriön hallussa olevien tavanomaisten ampumatarvikkeiden ylijäämävarastojen ongelmaa; yhteydenpito koskee myös mahdollisia tulevia suunnitelmia kampanjasta, jolla kerätään laittomia tavanomaisia aseita Bosnia ja Hertsegovinassa.

Tähän mennessä näiden kolmen hankkeen välisellä tiiviillä yhteistyöllä ja koordinoinnilla on saavutettu merkittäviä etuja, mikä puolestaan on parantanut tulosten vaikuttavuutta.

— Serbiassa Yhdysvaltain ulkoasiainministeriön, UNDP:n ja Etyjin rahoittaman tavanomaisten ampumatarvikkeiden varastojen hallinnointihankkeen (CASM) tarkoituksena on parantaa tavanomaisten ampumatarvikkeiden ennalta määriteltyjen varastointipaikkojen turvallisuutta ja turvatoimia ja tehostaa ampumatarvikkeiden ilmoitettujen ylijäämien hävittämistä;

— Montenegrossa Montenegron demilitarisointia koskeva hanke (MONDEM), jota hallinnoi UNDP yhdessä Etyjin kanssa ja jonka tarkoituksena on vähentää aseiden leviämisen vastaisen toiminnan riskejä perustamalla turvallisia ja suojattuja tavanomaisten ampumatarvikkeiden varastoinfrastruktuureja ja varastojen hallinnointijärjestelmiä, vähentää yhteisöihin kohdistuvaa räjähdysvaaraa toteuttamalla ympäristöystävällisiä demilitarisointitoimia, hävittää myrkyllisiä, vaarallisia jätteitä (rakettien nestemäistä polttoainetta) ja tukea puolustusalan uudistusta hävittämällä Montenegron puolustusministeriön osoittama rajoitettu määrä raskaita asejärjestelmiä;

— entisessä Jugoslavian tasavallassa Makedoniassa hanke aseiden ja ampumatarvikkeiden leviämisriskin vähentämiseksi; hankkeella pyritään lisäämään olemassa olevien pienaseiden ja ampumatarvikkeiden varastojen turvallisuutta, sitä hallinnoi sisäasiainministeriö ja sen panee täytäntöön Etyjin operaatio Skopjessa;

— Kosovossa ampuma-aseiden ja räjähteiden aiheuttaman riskin lieventämistä koskeva hanke (Firearms and Explosives Risk Mitigation, FERM) (entinen KOSSAC-hanke), jonka tarkoituksena oli alun perin vähentää aseellista väkivaltaa Kosovossa ja lisätä yhteisön turvallisuutta ja jolla pyritään tukemaan Kosovon sidosryhmiä pienaseiden ja kevyiden aseiden laajan laittoman hallussapidon ja liikkumisen valvonnassa sekä minimoimaan tällaisten aseiden ja räjähteiden aiheuttamat riskit riskiperusteisen hallinnoinnin ja näyttöön perustuvan lähestymistavan avulla;

— alueellisesti alueellinen turvallisuusalan uudistusfoorumi (RSSRP), vakiintunut voimavara, joka toteuttaa nopeita, tehokkaita ja tarpeeseen perustuvia teknisen tason ratkaisuja oikeusvaltiotarpeisiin kaikkialla maailmassa ja jonka käynnistysmekanismi on nopea ja perustuu SEESACin ainutlaatuiseen turvallisuusasiantuntijoiden verkostoon, jonka jäsenillä on kokemusta turvallisuusalan uudistuksesta; RSSRP tarjoaa räätälöityä apua, joka keskittyy erityisesti pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaan ja sukupuolinäkökulman valtavirtaistamiseen turvallisuuspolitiikassa.

SEESAC on säännöllisesti yhteydessä Etyjiin, Natoon, Europoliin, EMPACTiin ja Interpoliin sekä muihin asiaankuuluviin toimijoihin varmistaakseen toimien täydentävyyden ja oikea-aikaisuuden sekä kustannustehokkuuden resurssien käytössä.

3. **Hankkeen kuvaus**

SEESAC -hankkeen uusi vaihe perustuu päätöksen 2013/730/YUTP tuloksille ja täydentävyydelle päätöksen (YUTP) 2016/2356 kanssa.

Se keskittyy kolmeen pääalaan ja jatkaa kokonaisvaltaista lähestymistapaa pienaseiden ja kevyiden aseiden uhan torjumiseksi alueella. Kolme pääalaa käsittelevät sekä strategista/poliittista tasoa että operatiivisia näkökohtia, joten kaikkia pienaseiden ja kevytaseiden valvonnan tasoja tuetaan suoraan, painopisteinä etenemissuunnitelman täytäntöönpanoon otettavan alueellisen lähestymistavan tiivis koordinointi, valmiuksien vahvistaminen asevalvonnan alan lainsäädännön yhdenmukaistamiseksi sekä ymmärryksen lisääminen valmiuksista torjua laitonta kauppaa Ukrainan ja Valko-Venäjän osalta.

Hankkeen tuloksia ovat erityisesti seuraavat:

— kestävän ratkaisun löytämiseksi pienaseiden ja kevyiden aseiden/ampuma-aseiden ja niiden ampumatarvikkeiden laittomaan hallussapitoon, väärinkäyttöön ja kauppaan Länsi-Balkanin alueella tehdyn etenemissuunnitelman koordinoitu täytäntöönpano;

— tuki Länsi-Balkanin viranomaisten asevalvonnan alan lainsäädännön täydelle yhdenmukaistamiselle unionin sääntelykehyksen ja muiden asiaankuuluvien kansainvälisten velvoitteiden kanssa ja standardointi koko alueella;

— laittoman asekaupan torjuminen Länsi-Balkanilla, Moldovan tasavallassa, Ukrainassa ja Valko-Venäjällä valmiuksien arvioinneilla sekä teknisellä tuella lainvalvonta- ja rajapoliisiviranomaisille.

Hankkeen strategia perustuu SEESACin ainutlaatuiseen lähestymistapaan, eli luottamuksen ja yhteistyön lisäämiseen alueella, mitä konkreettisen ja mitattavissa olevan perinpohjaisen muutoksen aikaan saaminen edellyttää. Erityisesti

alueellisella tasolla SEESACin edistämät yhteistyöprosessit, joissa on mukana sekä päätöksentekijöitä että operatiivisen tason toimijoita, ovat osoittautuneet olennaisiksi tietämyksen siirrolle, asiantuntemuksen vaihdolle ja tiedon levittämiselle suotuisan ja kilpailukykyisen toimintaympäristön varmistamisessa. Tämän ansiosta alueen valmiudet ovat lisääntyneet, mutta vielä tärkeämpää on kuitenkin se, että näin on pystytty rakentamaan luottamusta ja luomaan instituutioiden ja yksittäisten asiantuntijoiden välistä suoraa yhteistyötä, mikä on muun muassa mahdollistanut etenemissuunnitelman laatimisen. Ammatillisen luottamuksen ilmapiiri puolestaan mahdollistaa edistymisen kansallisella tasolla kysymyksissä, joihin etenemissuunnitelmalla puututaan. Lisäksi alueelliseen yhteistyöhön perustuva toimintatapa on tehnyt alueesta avoimemman ja toimivamman asekaupan valvontapyrkimysten suhteen, minkä ansiosta Kaakkois-Euroopan kumppanit kuuluvat asesiirtoja koskevan raportoinnin osalta maailman avoimimpiin. Näin ollen hankkeella jatketaan alueellisen yhteistyön edistämistä oleellisena keinona saada aikaan mitattavissa olevia tuloksia.

Hankkeen maantieteellinen soveltamisala on Kaakkois-Eurooppa, ja sen suoria edunsaajia ovat Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Kosovo, Moldovan tasavalta, Montenegro, Serbia ja entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia. Lisäksi hankkeella pyritään parantamaan tukea Itä-Euroopan mailleja, joilla on vastaavia haasteita pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnassa, muun muassa Moldovan tasavallalle, Ukrainalle ja Valko-Venäjälle, siirtämällä tietämystä ja saatuja kokemuksia sekä Länsi-Balkanilla vuodesta 2001 lähtien kehitetyillä parhailla käytännöillä.

3.1 Kestävän ratkaisun löytämiseksi pienaseiden ja kevyiden aseiden/ampuma-aseiden ja niiden ampumatarvikkeiden laittomaan hallussapitoon, väärinkäyttöön ja kauppaan Länsi-Balkanin alueella tehdyn etenemissuunnitelman täytäntöönpanon koordinointi

Tavoite

Varmistetaan kuuden edunsaajan välinen tehokas koordinaatio etenemissuunnitelman täytäntöönpanossa ja tähän liittyvissä kuudessa toimintasuunnitelmassa, jotka laaditaan sisältämään erityistavoitteita, joita mitataan keskeisillä suorituskykyindikaattoreilla. Edistystä mitataan mekanismilla, jota käytetään etenemissuunnitelman täytäntöönpanon tulosten ja etenemissuunnitelman täytäntöönpanoa koskevien kumppanien toimintasuunnitelmien seurantaan, arviointiin ja raportointiin.

Kuvaus

Länsi-Balkanin kumppanit vahvistivat Länsi-Balkanin huippukokouksessa Lontoossa 9. heinäkuuta 2018 yhteisen tahdon ja vahvistetun sitoutumisen lopettaa ampuma-aseiden laiton hallussapito, väärinkäyttö ja kauppa vahvistamalla etenemissuunnitelman. Alueellinen etenemissuunnitelma kehitettiin perusteellisen neuvoa-antavan prosessin kautta ja SEESACin tuella, ja se täydentää olemassa olevia unionin toimia kyseisen uhan torjumiseksi, erityisesti vuosien 2015–2019 toimintasuunnitelmaa, komission ja korkean edustajan yhteistä tiedonantoa osatekijöistä laittomien ampuma-aseiden, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niiden ampumatarvikkeiden vastaisen EU:n strategian laatimiseksi ja Europolin EMPACT-työtä alueella. Etenemissuunnitelma on todiste alueen kaikkien sidosryhmien yhteisymmärryksestä tämänhetkistä haasteista, kokonaistavoitteista ja toteutettavien toimien aikataulusta. Se tarjoaa yleisalustan yhteisesti sovittujen keskeisten suorituskykyindikaattoreiden saavuttamiselle strategisella, poliittisella ja operatiivisella tasolla. Näin ollen tähän osaan kuuluvasta työstä seuraa etenemissuunnitelman täytäntöönpanon tehokas koordinaatio alueellisella tasolla; räätälöity tuki pienaseita ja kevyitä aseita käsitteleville lautakunnille ja asiaankuuluville viranomaisille etenemissuunnitelman täytäntöönpanoa koskevien toimintasuunnitelmien toteuttamisessa; etenemisen säännöllinen seuranta ja arviointi yhteisesti sovittujen keskeisten suorituskykyindikaattoreiden pohjalta; sekä parempi tietämys edunsaajien valmiuksista panna täytäntöön toimia etenemissuunnitelman eri toiminta-aloilla.

Erityisesti hankkeella pyritään koordinoimaan etenemissuunnitelman täytäntöönpanoa seuraavin keinoin:

— Viralliset alueellisen etenemissuunnitelman koordinaatiokokoukset, joissa keskitytään edistymisen arviointiin ja tiedonvaihtoon;

— Asiantuntija-avun ja teknisen avun antaminen paikallisille etenemissuunnitelmien koordinaatiokokouksille, joissa seurataan kumppanien toimintasuunnitelmien täytäntöönpanoa;

— Laaditaan puolivuosittaiset seuranta- ja arviointiraportit, joilla dokumentoidaan etenemistä, haasteita ja tarpeita etenemissuunnitelman täytäntöönpanossa yhteisesti sovittuihin keskeisiin suorituskykyindikaattoreihin perustuen;

— Väliarviointi etenemissuunnitelmaa koskevien toimintasuunnitelmien täytäntöönpanosta, mukaan lukien arvio kuuden edunsaajan valmiuksista valvoa pienaseita ja kevyitä aseita;

— Etenemissuunnitelmaa koskevat tiedotus- ja näkyvyystoimet (mukaan lukien digitaalinen alusta, sidosryhmien osallistaminen ja tietoisuuden lisääminen).

Hankkeen tulokset / täytäntöönpanon indikaattorit:

— Korkeintaan kuuden alueellisen etenemissuunnitelmaa koskevan koordinaatiokokouksen järjestäminen;

— Tietojenvaihdon, tietämyksen siirron ja standardoinnin mahdollistaminen;

— Paikallisten koordinaatiokokousten järjestäminen (enintään yhteensä 36 kpl);

— Puolivuosittaisten seuranta- ja arviointiraporttien laatiminen (korkeintaan 6 kpl);

— Väliarviointi, johon kuuluu kuuden etenemissuunnitelmaa toteuttavan edunsaajan valmiuksien arvioiminen;

— Digitaalisen alustan perustaminen asianmukaisen tiedottamisen ja näkyvyyden varmistamiseksi etenemissuunnitelmalle.

3.2 Tuetaan Länsi-Balkanin viranomaisia asevalvontalainsäädännön täydessä yhdenmukaistamisessa unionin sääntelykehyksen ja muiden asiaankuuluvien kansainvälisten velvoitteiden ja standardien kanssa koko alueella

Tavoite

Tässä osassa annetaan kokonaisvaltaista teknistä tukea unionin sääntelykehyksen ja muiden kansainvälisten sopimusten ja standardien kanssa täysin yhdenmukaisen ja vahvan pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnan oikeudellisen kehyksen kehittämiseen ja täytäntöönpanoon.

Kuvaus

Etenemissuunnitelman tärkein tavoite on varmistaa, että Länsi-Balkanin asevalvontalainsäädäntö on voimassa ja täysin yhdenmukaistettu unionin sääntelykehyksen ja muiden asiaankuuluvien kansainvälisten velvoitteiden kanssa vuoteen 2023 mennessä. Tarve pienaseiden ja kevyiden aseiden/ampuma-aseiden lainsäädäntö- ja sääntelykehykselle on ilmeinen ja kiireellinen Länsi-Balkanilla, jotta asevalvontaa voitaisiin tehokkaasti säännellä ja helpottaa asiaankuuluviin uhkiin vastaamista. Tällainen kehys mahdollistaa myös asevalvontalakien ja -menettelyjen yhteensopivuuden Länsi-Balkanilla ja pienaseiden ja kevyiden aseiden/ampuma-aseiden valvontamenettelyjen ja -käytäntöjen standardoinnin. Kyseisellä standardoinnilla mahdollistettaisiin esteiden poistaminen lainvalvonnan ja oikeuslaitoksen suoralta yhteistyöltä, tiedonvaihdolta ja yhteisiltä tai rinnakkaisilta tutkimuksilta. Se mahdollistaisi myös paremman ja tehokkaamman vastaamisen ampuma-aseisiin liittyviin uhkiin kansallisella, alueellisella ja eurooppalaisella tasolla. Lisäksi hankkeella edistetään sukupuolinäkökulman sisällyttämistä asevalvonnan alan lainsäädäntöön, koska sitä ei usein tunnisteta eikä myöskään oteta riittävästi huomioon lainsäädäntö- ja politiikkakehyksissä, joilla säädellään pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaa Kaakkois-Euroopassa, mikä vähentää asevalvontapyrkimysten kykyä tarjota tehokkaasti turvallisuutta kaikille kansalaisille riippumatta siitä, ovatko he naisia, miehiä, tyttöjä tai poikia.

Tämä osa tukee alueen viranomaisia päätöksen 2013/730/YUTP täytäntöönpanolla annetun asiantuntija-avun pohjalta seuraavissa asioissa: ymmärryksen parantaminen tämänhetkisestä perustasosta ja puutteista oikeudellisissa kehyksissä kuuden edunsaajan osalta; teknisen tuen varmistaminen täydelle yhdenmukaistamiselle unionin sääntelykehyksen ja muiden kansainvälisten sopimusten/standardien kanssa, räätälöityjen kansallisten ja alueellisten aihekohtaisten työpajojen kehittäminen; alueellisen asevalvonnan alan lainsäädännön kokoelmateoksen päivittäminen; edunsaajien oikeudellisen kehyksen tarkistaminen sukupuolinäkökulmasta sen varmistamiseksi, että asevalvontaa säätelevät politiikan eivät sivuuta yhteyksiä pienaseiden ja kevyiden aseiden ja sukupuolen välillä sekä sukupuolta koskevan valmennusohjelman jatkaminen. Toimella tuetaan myös pienaseita ja kevyitä aseita käsittelevien lautakuntien tiedotus- ja vaikuttamisvalmiuksien vahvistamista antamalla koulutusta mediastrategian kehittämisestä.

Tähän tavoitteeseen päästään seuraavilla keinoilla:

— Laaditaan arvio ja puuteanalyysi kumppanien pienten ja kevyiden aseiden valvontaa koskevista oikeudellisista kehyksistä ja yhdenmukaisuuden asteesta unionin ja kansainvälisen lainsäädännön kanssa sekä alueen menettelyjen standardisoinnin asteesta;

— Annetaan tukea lainsäädännön standardoinnille ja yhdenmukaistamiselle jatkuvalla ja tarvittaessa annettavalla neuvonnalla sekä järjestämällä aihekohtaisia työpajoja asevalvontaa koskevista laeista, sääntelystä ja rikoslaeista sekä alueellisella että kansallisella tasolla;

— Alueellisen asevalvonnan alan lainsäädännön kokoelmateoksen päivittäminen helppokäyttöiseksi tiedonlähteeksi pienaseiden ja kevyiden aseiden/ampuma-aseiden valvontaa koskevasta lainsäädännöstä alueella;

— Oikeudellisen kehyksen tarkistaminen sukupuolinäkökulmasta ja sukupuolta koskevan valmennusohjelman jatkaminen;

— Koulutusta mediastrategian kehittämisestä.

Hankkeen tulokset / täytäntöönpanon indikaattorit:

— Arvio- ja puuteanalyysiraportit (6 kpl) jokaisen edunsaajan oikeudellisesta kehyksestä;

— Korkeintaan kolme alueellista työpajaa ja kuusi aihekohtaista työpajaa edunsaajille;

— Lainsäädännön ja politiikan ajan tasalle saattamisia koskevan asiantuntija-avun tarjoaminen tarvittaessa;

— Päivitetty asevalvonnan alan lainsäädännön kokoelmateos, joka on käännetty kaikille asiaankuuluville alueen kielille;

— Raportit (6 kpl) aseita koskevan oikeudellisen kehyksen sukupuolinäkökulmasta tehdyistä tarkistuksista;

— Kahden pienaseita ja kevyitä aseita käsittelevien lautakuntien johtajien osallistuminen sukupuolta koskevaan valmennusohjelmaan;

— Mediastrategioiden kehittäminen ja koulutus.

3.3 Laittoman asekaupan torjuminen Länsi-Balkanilla, Moldovan tasavallassa, Ukrainassa ja Valko-Venäjällä valmiuksien arvioinneilla ja teknisellä tuella lainvalvonta- ja rajapoliisiviranomaisille

Tavoite

Ampuma-aseiden laittoman kaupan uhan pienentäminen vahvistamalla lainvalvontaviranomaisten ja rajapoliisin valmiuksia kerätä, analysoida ja jakaa tietoa.

Kuvaus

Tässä osassa arvioidaan alueellisten viranomaisten valmiuksia toteuttaa ehkäisemis- ja tukahduttamistoimia, jotka ovat tarpeen kyseisten viranomaisten lainkäyttöalueelta lähtevän tai siellä tapahtuvan ampuma-aseiden, niissä käytettävien ampumatarvikkeiden ja räjähteiden kaupan onnistuneeksi tunnistamiseksi, estämiseksi ja torjumiseksi. Tuki painottuu perusteelliseen arvioon rajaviranomaisten ja rikospoliisin henkilöstö- ja varustetarpeista, jotka ovat välttämättömiä asianmukaiselle toiminnalle ja suorituskyvylle. Toteutettavan pilottihankkeen tavoitteena on perustaa Kaakkois-Euroopan ballistisen tiedon verkosto, kustannustehokas operatiivinen rakenne ballistisen tiedon vaihtoon, jolla on suora yhteys Europoliin ja jonka tarkoituksena on automatisoida olemassa olevaa ampuma-aserikollisuutta koskevan hyödynnettävissä olevan ballistisen tiedon kerääminen ja vaihto, uusien rikosten ehkäisy ja aserikollisuuden luonnetta ja rikostyyppejä koskevan strategisen kuvan parantaminen.

Ehdotetut toimet täydentävät ja toteutetaan tiiviissä koordinaatiossa meneillään olevien unionin tukemien toimien kanssa Kaakkois-Euroopassa, pääasiallisesti järjestäytynyttä ja vakavaa kansainvälistä rikollisuutta koskevan EU:n toimintapoliittisen syklin ja erityisesti EMPACTin ampuma-aseita koskevan ensisijaisen toiminta-alan operatiivisten toimintasuunnitelmien sekä Europolin, Frontexin ja Interpolin toimien kanssa. Viimeiseksi todettakoon, että tämän osan toimet edistävät vuosien 2015–2019 toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa.

Lisäksi Moldovan tasavallan, Ukrainan ja Valko-Venäjän viranomaiset meneillään oleviin Kaakkois-Euroopan alueellisiin yhteistyöprosesseihin mukaan ottaneen onnistuneen lähestymistavan pohjalta on tunnistettu useita pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontatarpeita. Moldovan tasavallan, Ukrainan ja Valko-Venäjän pienaseita ja kevyitä aseita valvovien viranomaisten yleisten rikostorjuntavalmiuksien ja erityisesti pienaseiden ja kevyiden aseiden/ampuma-aseiden leviämiseen ja kauppaan liittyvien valmiuksien parantamiseksi tässä osassa arvioidaan kriittisiä pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnan osa-alueita mainituilla lainkäyttöalueilla ja siten pohjustetaan kohdennettuja toimia pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan muodostamaan uhkaan vastaamiseksi.

Keskeiset suunnitellut toimet:

— Laittoman asekaupan torjuntaa koskeva tarvearvio Länsi-Balkanin rajapoliisi- ja rikospoliisiviranomaisista;

— Pohjautuen ampuma-aseita koskevien yhteyspisteiden perustamista koskevaan tällä hetkellä työhön annetaan käytännön tukea tiedonvaihtovalmiuksien, erityisesti ballistista näyttöä koskevien tiedonvaihtovalmiuksien, kehittämiseen sekä erityiskaluston hankintoihin ampuma-aseita koskevien yhteyspisteiden tukemiseksi;

— Arvioidaan Moldovan tasavallan, Ukrainan ja Valko-Venäjän valmiuksia valikoitujen pienaseiden ja kevyiden aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden valvontaan liittyvien seikkojen ja laittoman ampuma-aseiden kaupan torjumisen osalta keskittymällä muun muassa lainsäädäntö- ja politiikkakehyksiin, fyysistä turvallisuutta ja varastojen hallintaa koskeviin valmiuksiin, rajavalvontaan, rikospoliisiin sekä ampuma-aseiden kauppaa ja väärinkäyttöä koskeviin oikeudellisiin toimiin. Yksityiskohtaisessa arviossa tunnistetaan mahdollisuuksia, uhkia ja haasteita ja siinä esitetään suosituksia mahdollisille kohdennetuille toimille pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan muodostamaan uhkaan vastaamiseksi.

Hankkeen tulokset / täytäntöönpanon indikaattorit:

— Laittoman asekaupan torjuntaa koskeva tarvearvio Länsi-Balkanin rajapoliisi- ja rikospoliisiviranomaisista;

— Ballistiikka-asiantuntijoiden ja -tutkijoiden parempi valmius puuttua rajatylittävään ampuma-aseisiin liittyvään rikollisuuteen;

— Toteutettu pilottihanke ballistisen tiedon jakamisrakenteesta;

— Moldovan tasavallan, Ukrainan ja Valko-Venäjän valmiuksien arviointi pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnan valikoiduista seikoista ja nimetyt kohdennetut toimet.

4. **Edunsaajat**

Hankkeen suoria edunsaajia ovat pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnasta vastaavat instituutiot Länsi-Balkanilla. Albanian tasavallan, Bosnia ja Hertsegovinan, Kosovon, Montenegron, Serbian, entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian ja Moldovan tasavallan sisäasioista vastaavat viranomaiset, poliisit, rajavartiolaitokset ja tulliviranomaiset hyötyvät valmiuksien parantamisesta, tietämyksen kehittämisestä, paremmista menettelyistä ja kustannustehokkaista erikoisvarusteista, jotka ovat tarpeen politiikka-, operatiivisille ja teknisille edistysaskelille pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnassa. Lisäksi pienaseita ja kevyitä aseita käsittelevät lautakunnat ja muut asevalvontaan osallistuvat instituutiot hyötyvät koulutuksesta ja tiedonjakamisesta sekä alueellisesta yhteistyöstä. Näiden lisäksi Moldovan tasavallan, Ukrainan ja Valko-Venäjän keskeiset instituutiot, joiden tehtävänä on pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonta, hyötyvät laittoman ampuma-aseiden kaupan uhan paremmasta ymmärtämisestä ja kohdennetusta tietämyksen siirrosta.

Ehdotetut toimet ovat täysin linjassa etenemissuunnitelman sekä pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin liittyvien kumppanien prioriteettien kanssa ja niillä on asianomaisten kumppanien pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaviranomaisten hyväksyntä, jotka ovat osoittaneet kannattavansa toimia ja sitoutuvansa hankkeiden tulosten saavuttamiseen.

Länsi-Balkanin, Itä-Euroopan ja unionin maiden väestöt hyötyvät hankkeesta, koska pienaseiden ja kevyiden aseiden laajamittaisen leviämisen aiheuttama riski vähenee.

5. **Unionin näkyvyys**

SEESAC toteuttaa kaikki asianmukaiset toimenpiteet, joilla tiedotetaan suurelle yleisölle, että unioni on rahoittanut toimen. Nämä toimet toteutetaan Euroopan unionin ulkoisten toimien viestintää ja näkyvyyttä koskevan käsikirjan mukaisesti. SEESAC varmistaa unionin osallistumisen näkyvyyden asianmukaisilla logoilla ja julkisuudella, joissa korostetaan unionin asemaa, varmistetaan unionin toimien avoimuus ja lisätään tietoisuutta päätöksen syistä sekä unionin tuesta päätökselle ja tämän tuen tuloksista. Hankkeessa tuotetussa materiaalissa tuodaan selkeästi esiin Euroopan unionin lippu tämän lipun asianmukaisesta käytöstä ja jäljentämisestä annettujen unionin suuntaviivojen mukaisesti.

Koska suunniteltujen toimien laajuus ja luonne vaihtelevat suuresti, tiedottamisessa käytetään erilaisia välineitä, mukaan lukien perinteiset tiedotusvälineet, verkkosivustot, sosiaalinen media sekä tiedotus- ja promootiomateriaalit, kuten infografiikat, lehtiset, uutiskirjeet, lehdistötiedotteet ja muut vaihtoehdot tarpeen mukaan. Hankkeeseen kuuluvat julkaisut, julkiset tilaisuudet, kampanjat, välineistö ja rakennushankkeet varustetaan asianmukaisilla merkinnöillä. Hankkeen vaikutusta on tarkoitus edelleen tehostaa parantamalla kansallisten hallitusten ja väestön, kansainvälisen yhteisön sekä paikallisten ja kansainvälisten tiedotusvälineiden tietoisuutta, ja tämän vuoksi hankkeen eri kohderyhmiä lähestytään asianmukaisella kielellä. Erityistä huomiota kiinnitetään uusmediaan ja näkyvyyteen verkossa.

6. **Kesto**

Päätöksien 2010/179/YUTP ja 2013/730/YUTP täytäntöönpanosta saatujen kokemusten perusteella ja ottaen huomioon hankkeen maantieteellisen laajuuden, edunsaajien lukumäärän sekä suunniteltujen toimien lukumäärän ja monimutkaisuuden täytäntöönpanon määräajaksi on asetettu 36 kuukautta.

7. **Yleisrakenne**

Toimen teknisestä täytäntöönpanosta vastaa UNDP, joka toimii SEESACin puolesta, UNDP:n ja RCC:n yhteisen valtuutuksen puitteissa toimiva alueellinen aloite. SEESAC on pienaseiden ja kevyiden aseiden leviämisen torjuntaa koskevan alueellisen täytäntöönpanosuunnitelman täytäntöönpanoelin ja toimii siten kaikkien pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin liittyvien asioiden yhteyspisteenä Kaakkois-Euroopan alueella, mukaan lukien alueellisen etenemissuunnitelman koordinoinnin ja täytäntöönpanon edistäminen.

UNDP:llä, joka toimii SEESACin puolesta, on kokonaisvastuu hanketoimien täytäntöönpanosta ja vastuuvelvollisuus koko hankkeen täytäntöönpanosta. Hankkeen kesto on kolme vuotta (36 kuukautta).

8. **Kumppanit**

SEESAC on toimen täytäntöönpanija ja toimii tiiviissä yhteistyössä pienaseita ja kevyitä aseita käsittelevien lautakuntien sekä Albanian, Bosnia ja Hertsegovinan, Kosovon, Montenegron, Serbian, entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian ja Moldovan tasavallan sisäasioista vastaavien viranomaisten sekä Ukrainan ja Valko-Venäjän asiaankuuluvien instituutioiden kanssa. Muita instituutioita osallistuu myös tiiviisti pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaan sovellettavan vahvistetun monisidosryhmäisen ja kokonaisvaltaisen lähestymistavan mukaisesti.

9. **Raportointi**

Sekä sisällöllisen että taloudellisen raportoinnin on katettava asianomaisessa rahoitusosuuksia koskevassa sopimuksessa sekä siihen liitetyssä budjetissa kuvattu toimi kokonaisuudessaan siitä riippumatta, rahoittaako komissio toimen kokonaan vai osittain.

Sisällöllisiä edistymiskertomuksia on toimitettava neljännesvuosittain, jotta keskeisten tulosten saavuttamisen edistymistä voidaan seurata.

10. **Arvioitu budjetti**

Unionin rahoittaman hankkeen arvioidut kokonaiskustannukset ovat 4 002 587,52 euroa.